

Leksykografia, leksykologia i bibliografia językoznawcza Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska	Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -	Kod zajęć 03FPLS.12K.12455.23
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Piotr Fliciński
Prowadzący zajęcia	Piotr Fliciński
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	przekazanie niezbędnej wiedzy z zakresu leksykologii i leksykografii oraz wiedzy dotyczącej podstawowej literatury przedmiotu
C2	rozwinięcie umiejętności wyszukiwania danych do analizy filologicznej z zasobów leksykograficznych
C3	wyrobienie umiejętności krytycznego czytania słowników językowych
C4	rozwinięcie umiejętności prowadzenia dyskusji, argumentowania sądów, a także wypracowanie precyzji analitycznej, szczególnie terminologicznej
C5	wyrobienie umiejętności leksykograficznego opisu jednostki językowej
C6	rozwinięcie umiejętności wykorzystania wyspecjalizowanych zasobów sieciowych w pracy filologa
C7	propagowanie wartości tradycyjnej filologii opartej na źródłach drukowanych, jak również wartości wyspecjalizowanych zasobów sieciowych i e-narzędzi w pracy filologa

Wymagania wstępne

Ogólne podstawy wiedzy o języku polskim, umiejętność obsługi komputera.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	definiuje podstawowe terminy dotyczące leksykologii i leksykografii	FPL_K1_W02, FPL_K1_W09, FPL_K1_W12	Test
W2	omawia podstawowe aspekty związane z semantyczną refleksją nad językiem	FPL_K1_W03, FPL_K1_W04, FPL_K1_W12	Test
W3	objaśnić relacje leksykalne między leksemami	FPL_K1_W03, FPL_K1_W04, FPL_K1_W12	Test
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi korzystać z podstawowych słowników polszczyzny oraz w elementarny sposób scharakteryzować ich specyfikę	FPL_K1_U14	Test
U2	potrafi podjąć próbę krytycznej oceny słownika jednojęzycznego z odniesieniem do zagadnień metaleksykograficznych	FPL_K1_U04	Test
U3	potrafi zredagować zróżnicowane artykuły hasłowe dotyczące różnych odmian polszczyzny współczesnej	FPL_K1_U04	Test, Przygotowanie artykułu hasłowego
U4	potrafi korzystać ze słowników dostępnych w sieci, słowników elektronicznych oraz z zasobów korpusów sieciowych	FPL_K1_U03, FPL_K1_U14, FPL_K1_U15	Test
U5	potrafi korzystać z bibliograficznych baz danych oraz zasobów bibliotek cyfrowych	FPL_K1_U03, FPL_K1_U15	Test

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U6	potrafi charakteryzować język w kategoriach społecznych, komunikacyjnych, wykazując przy tym elementarną wrażliwość na kwestię złożonej zależności między sferą znaczeń a zjawiskiem interpretacji świata za pomocą języka	FPL_K1_U07, FPL_K1_U16	Test
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	wykazuje elementarną wrażliwość na kwestię złożonej zależności między sferą znaczeń a zjawiskiem interpretacji świata za pomocą języka	FPL_K1_K01, FPL_K1_K12	Test

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Wprowadzenie do leksykografii: pojęcie leksykografii, leksykologia a leksykografia, elementy opisu leksykograficznego, dobór materiału leksykograficznego, makrostruktura słownika	W1, W2, U3	Ćwiczenia
2.	Model opisu leksykograficznego – definicja: problem definiowania w słowniku, rodzaje definicji słownikowych	W1, W2, W3	Ćwiczenia
3.	Model opisu leksykograficznego – składniki artykułu hasłowego: mikrostruktura słownika	W1, W2, W3, U1	Ćwiczenia
4.	Dzieje polskiej leksykografii. Najważniejsze słowniki ogólne języka polskiego w warsztacie filologa: prezentacja i krytyczne omówienie dorobku współczesnej leksykografii	U2, U3, U4, U5, U6, K1	Ćwiczenia
5.	Relacje leksykalne: polisemia, synonimia, antonimia, hiperonimia, hiponimia, meronimia	W2, W3	Ćwiczenia
6.	Od frazeologii do idiomatyczności: podstawowe pojęcia z zakresu teorii frazeologii, prezentacja i krytyczne omówienie najważniejszych słowników frazeologicznych polszczyzny	W1, W2, W3, U4	Ćwiczenia
7.	E-słowniki, słowniki on-line i korpusy języka polskiego: wybrane słowniki elektroniczne i internetowe, Narodowy Korpus Języka Polskiego	U1, U4, U5	Ćwiczenia
8.	Zróżnicowanie terytorialne, stylowe i socjalne polszczyzny: prezentacja wybranych słowników prezentujących polszczyznę zakresowo ograniczoną (w wersji tradycyjnej i on-line)	U3, U4, U5, U6, K1	Ćwiczenia
9.	Polszczyzna wśród języków Europy i świata: rodzina językowa, liga językowa, prezentacja indoeuropejskiej rodziny językowej i europejskiej ligi słownikowej	U4, U5, U6, K1	Ćwiczenia
10.	Historia zapisana w słowach: słowniki historyczne i etymologiczne polszczyzny	U1, U4, U5, U6, K1	Ćwiczenia
11.	Podstawowe wiadomości z zakresu onomastyki: antroponimy, toponimy, chrematonimy, prezentacja wybranych słowników i e-poradni onomastycznych	U1, U4, U5, U6, K1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa, Metoda badawcza (dociekania naukowego), Pokaz i obserwacja, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	<p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywne uczestniczenie w zajęciach, - przygotowanie artykułu hasłowego, - uzyskanie pozytywnej oceny z testu. <p>Kryteria oceniania:</p> <p>5,0 - bardzo dobra wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do sproblematyzowanej pracy o charakterze filologicznym, wysoka świadomość relacji języka do kultury w odniesieniu do leksyki, wysoka kultura słowa</p> <p>4,5 - bardzo dobra wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do sproblematyzowanej pracy o charakterze filologicznym,</p> <p>4,0 - dobra wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do sproblematyzowanej pracy o charakterze filologicznym,</p> <p>3,5 - dostateczna wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do prac o charakterze filologicznym,</p> <p>3,0 - dostateczna wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, akceptowalna umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), umiejętność stosowania poznanych narzędzi prac o charakterze filologicznym,</p> <p>2,0 - niedostateczna wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, brak umiejętności korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), brak umiejętności w stosowaniu poznanych narzędzi prac o charakterze filologicznym.</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. Bańko M., 2001, Z pogranicza leksykografii i językoznawstwa. Studia o słowniku jednojęzycznym, Warszawa.
2. Bartmiński J. (red.), 2001, Współczesny język polski, wyd. II popr., Lublin.
3. Grzegorzczak R., 2008, Wstęp do językoznawstwa, Warszawa.
4. Piotrowski T., 2001, Zrozumieć leksykografię, Warszawa.
5. Żmigrodzki P., 2005, Wprowadzenie do leksykografii polskiej, wyd. II uzup., Katowice (wyd. III rozszerzone, Katowice 2009).
6. Zob. także www.kjp.amu.edu.pl.
7. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30

Przygotowanie do zajęć	5
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uczestniczenia w życiu kulturalnym oraz promowania takiej postawy w swoim otoczeniu;
FPL_K1_K12	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozwiązywania problemów i pracy w zespole z wykorzystaniem własnej wiedzy oraz wskazówek ekspertów na rzecz dobra danego środowiska społecznego;
FPL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje dla celów badawczych lub zawodowych;
FPL_K1_U04	Absolwent/ka potrafi stosować odpowiednie procedury (formułować i analizować problemy, dobierać metody i narzędzia, opracowywać, prezentować i wdrażać wyniki badań) w celu rozwiązywania nietypowych zadań w zakresie wybranej specjalności;
FPL_K1_U07	Absolwent/ka potrafi rozpoznać różne rodzaje tekstów, ze szczególnym uwzględnieniem tekstów literackich, oraz przeprowadzić ich analizę i interpretację w konkretnym kontekście kulturowym i zawodowym;
FPL_K1_U14	Absolwent/ka potrafi korzystać z tradycyjnych i cyfrowych źródeł informacji z zachowaniem zasad prawa autorskiego i prawa własności intelektualnej w zakresie wprowadzania danych do prac oryginalnych;
FPL_K1_U15	Absolwent/ka potrafi posługiwać się podstawowymi programami komputerowymi oraz platformą edukacyjną;
FPL_K1_U16	Absolwent/ka potrafi planować i wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych - w ścisłym związku z meritum wybranej specjalności - indywidualnie i współpracując z innymi osobami;
FPL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie elementarną terminologię z zakresu badań nad językiem, literaturą i ich kontekstami;
FPL_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane teorie i metodologie badań literackich i językoznawczych;
FPL_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych tekstów ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich, właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w obrębie literaturoznawstwa i językoznawstwa;
FPL_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zagadnienia językoznawstwa ogólnego, a także terminologię i procedury analityczne w tym zakresie;
FPL_K1_W12	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia z zakresu leksykologii i leksykografii, kultury języka polskiego oraz pragmatyki językowej i aksjologii;